

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK

JMÉNEM REPUBLIKY

Krajský soud v Ostravě rozhodl samosoudcem JUDr. Martinem Láníčkem v právní věci

žalobce: **I. M.**
státní příslušnost Ukrajina
zastoupený advokátem Mgr. Ladislavem Bártou
sídlem Purkyňova 787/6, 702 00 Ostrava

proti

žalovanému: **Ministerstvo vnitra**
sídlem Nad Štolou 936/3, 170 34 Praha 7

o žalobě proti rozhodnutí žalovaného č. j. OAM-77/LE-VL17-VL13-2021, ze dne 2. srpna 2021, ve věci mezinárodní ochrany

takto:

- I. Žaloba se **zamítá**.
- II. Žádný z účastníků **nemá právo** na náhradu nákladů řízení.

- III. Ustanovenému zástupci žalobce **Mgr. Ladislavu Bártovi**, advokátovi se sídlem v Ostravě, Purkyňova 787/6, se přiznává odměna za zastupování žalobce a náhrada hotových výdajů v celkové výši 3 400 Kč, které mu budou vyplaceny z účtu Krajského soudu v Ostravě do 30 dnů od právní moci tohoto rozsudku.
- IV. Česká republika **nemá právo** na náhradu nákladů řízení.

Odůvodnění:

1. Žalobce je státním příslušníkem Ukrajiny a dne 3. 7. 2021 podal v České republice žádost o udělení mezinárodní ochrany. Rozhodnutím identifikovaným v záhlaví tohoto rozsudku (dále též „napadené rozhodnutí“) žalovaný žádost žalobce zamítl jako zjevně nedůvodnou podle § 16 odst. 2 zákona číslo 325/1999 Sb., o azylu, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o azylu“).
2. V odůvodnění rozhodnutí žalovaný uvedl, že žalobce pochází z Ukrajiny, kterou Česká republika považuje s výjimkou některých oblastí za bezpečnou zemi původu a žalobce neprokázal, že v jeho případě nelze Ukrajinu za bezpečnou zemi původu považovat. K tvrzeným obavám žalobce z ukrajinské mafie žalovaný v odůvodnění rozhodnutí uvedl, že žalobce nevyužil žádnou z forem právní ochrany dostupné v jeho vlasti a na nikoho se v souvislosti se svými potížemi neobrátil s žádostí o pomoc. Žalovaný zdůraznil, že je nutno použít všechny dostupné prostředky vnitrostátní ochrany, než nastoupí nástroje mezinárodní ochrany. Podle žalovaného je rovněž zřejmé, že žalobce využívá své žádosti o mezinárodní ochranu k legalizaci pobytu na území České republiky, ale k takovému účelu je žadatel povinen využít zákona o pobytu cizinců. Institut mezinárodní ochrany nelze zaměňovat s jinými legálními formami pobytu a pro tyto účely zneužívat.
3. Žalobce podal dne 20. 8. 2021 proti shora uvedenému rozhodnutí o zamítnutí jeho žádosti ke Krajskému soudu v Ostravě (dále též „krajský soud“) včasnou žalobu, ve které navrhoval jeho zrušení a vrácení věci zpět žalovanému k dalšímu řízení. V žalobě namítal, že žalovaný porušil § 3 a § 68 zákona číslo 500/2004 Sb., správního řádu (dále též „správní řád“) a § 16 odst. 2 zákona o azylu. Žalobce vyjádřil přesvědčení, že se žalovaný v rozhodnutí opomněl odpovídajícím způsobem vypořádat s rizikem mafiánských praktik vymahačů dluhů na Ukrajině, kterým by žalobce v případě návratu na Ukrajinu čelil. Žalobce uvedl, že do České republiky dojížděl za prací s drobnějšími přestávkami asi někdy od roku 2003 a často se vracel na Ukrajinu, s čímž přestal až v roce 2015, kdy na jejím území čelil závažným výhrůžkám a fyzickému násilí ze strany mafie, která se jej tím snažila přimět k tomu, aby splatil obchodní pohledávku bratra. Od té doby se na Ukrajinu nevrátil, obává se vymahačů dluhů v jeho zemi, postrádá důvěru v místní justici a je přesvědčen o tom, že tamější exekutiva spolupracuje s mafií. Zprávu o hodnocení Ukrajiny jako bezpečné země původu, ze které žalovaný vycházel, považuje žalobce za neobjektivní a zcela nedostatečnou pro řádné zjištění skutkového stavu s tím, že vůbec nezohledňuje individuální důvody žádosti žalobce. Žalobce vyjádřil přesvědčení, že splnil svou část důkazního břemene, když poskytl žalovanému věrohodnou výpověď, kterou žalovaný ani nezpochybňuje a uvedl v ní skutečnosti, které mohou být relevantní pro poskytnutí mezinárodní ochrany. Žalovaný byl povinen tvrzení žalobce zohlednit a řádně se s nimi

vypořádat. V napadeném rozhodnutí však nic nenasvědčuje individuálnímu posouzení jeho žádosti. Žalobce dále s odkazem na rozhodnutí Nejvyššího správního soudu ze dne 28. 2. 2007, č. j. 4 Azs 146/2006 namítl, že jako důvod pro neudělení azylu nemůže obstát argument, že žadatel o azyl v zemi původu nepožádal orgány státu o pomoc a nevyčerpal tak veškeré právní prostředky, které mu poskytuje právní řád státu jeho původu. Závěrem žalobce poukázal na zprávu Ukrajinské parlamentní komise pro lidská práva z roku 2019 týkající se praktik ukrajinské mafie při vymáhání dluhů.

4. Žalovaný navrhl zamítnutí žaloby jako nedůvodné a zopakoval nosné důvody napadeného rozhodnutí. Poukázal především na to, že žalobce pochází z části Ukrajiny, která je pod správou ukrajinské ústřední vlády a nevztahuje se na ni výjimka dle vyhlášky číslo 328/2015 Sb. Žalobce přitom neprokázal, že zemi, ze které přichází, nelze v jeho konkrétním případě považovat za bezpečnou zemi původu.
5. Krajský soud přezkoumal napadené rozhodnutí žalovaného v mezích žalobních bodů podle § 75 odst. 2 zákona číslo 150/2002 Sb., soudního řádu správního, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „s. ř. s.“) a dospěl k závěru, že žaloba důvodná není. O žalobě rozhodl krajský soud bez nařízení jednání v souladu s § 51 s. ř. s.
6. Ze správního spisu krajský soud zjistil, že žalobce podal v České republice dne 3. 7. 2021 žádost o udělení mezinárodní ochrany. Stalo se tak poté, kdy byl rozhodnutím Policie České republiky ze dne 1. 7. 2021 zajištěn za účelem správního vyhoštění, které mu bylo uloženo rozhodnutím téhož správního orgánu ze dne 18. 4. 2021 na 18 měsíců. V žádosti žalobce mimo jiné uvedl, že je ukrajinské státní příslušnosti a národnosti, poslední místo bydliště ve vlasti označil v obci Bohakevica v Zakarpatské oblasti, ve které žil, má tam registrovaný pobyt a dům, který zdědil. Od roku 2003 začal jezdit do České republiky. K důvodům žádosti uvedl, že jeho bratr si půjčil od mafie 10 000 € a měl vrátit 12 000 €. Bratr však zemřel a vrátil pouze 2 000 €. Mafie chce nyní peníze od něho, říká jim, že to není jeho dluh, ale to je nezajímalo. Musel slíbit, že peníze vrátí, bojí se o život. Při pohovoru dne 22. 7. 2021 žalobce rozvedl své obavy z mafie a uvedl, že mafie obcházela jeho sousedy, zjišťovala informace, kde se nachází, žádali na něj telefon. Má informace o tom, že někteří lidé byli zabiti v lese. Dále zmínil své zkušenosti s ukrajinskou policií v roce 2015, která po něm chtěla 20 € za to, že jej vymaže z databáze dlužníků. Podle žalobce nemá smysl se na policii obracet, policie spolupracuje s mafií a když člověk kontaktuje policii, tak dá sama mafií informaci, že se vrátil. Žalobce dále zmínil případ známého, který měl obchůdek, na něčem se s mafií nedohodl a našli jej oběšeného s alkoholem v krvi, přestože vůbec nepije. Na závěr žalobce uvedl, že se na Ukrajinu vrátit nechce, chce tady zůstat a žít, líbí se mu tady, lidi jsou zde perfektní, má zde zajištěnou práci.
7. Součástí správního spisu jsou také informace odboru azylové a migrační politiky (OAMP) ze dne 8. 8. 2020 o Hodnocení Ukrajiny jako bezpečné země původu a ze dne 1. 3. 2021 o situaci neúspěšných žadatelů o mezinárodní ochranu po návratu do vlasti (tj. na Ukrajinu).
8. Předmětem soudního přezkumu je rozhodnutí žalovaného správního orgánu o zamítnutí žádosti žalobce o udělení mezinárodní ochrany pro její zjevnou bezdůvodnost podle § 16 odst. 2 zákona o azylu, tj. s ohledem na bezpečnou zemi původu žalobce (Ukrajinu) a

skutečnost, že žalobce neprokázal, že v jeho případě tento stát za bezpečnou zemi původu považovat nelze.

9. Podle § 16 odst. 2 zákona o azylu se jako zjevně nedůvodná se zamítne i žádost o udělení mezinárodní ochrany, jestliže žadatel o udělení mezinárodní ochrany přichází ze státu, který Česká republika považuje za bezpečnou zemi původu, neprokáže-li žadatel o udělení mezinárodní ochrany, že v jeho případě tento stát za takovou zemi považovat nelze.
10. Podle § 16 odst. 3 zákona o azylu jsou-li důvody pro zamítnutí žádosti o udělení mezinárodní ochrany jako zjevně nedůvodné, neposuzuje se, zda žadatel o udělení mezinárodní ochrany splňuje důvody pro udělení azylu podle § 13 a 14 nebo doplňkové ochrany podle § 14b. Jsou-li důvody pro zamítnutí žádosti o udělení mezinárodní ochrany jako zjevně nedůvodné podle odstavce 2, rovněž se neposuzuje, zda žadatel o udělení mezinárodní ochrany neuvádí skutečnosti svědčící o tom, že by mohl být vystaven pronásledování z důvodů uvedených v § 12 nebo že mu hrozí vážná újma podle § 14a.
11. Podle § 2 odst. 1 písm. k) zákona o azylu se pro účely tohoto zákona rozumí bezpečnou zemí původu stát, jehož je cizinec státním občanem, nebo v případě osoby bez státního občanství stát posledního trvalého bydliště, 1) ve kterém obecně a soustavně nedochází k pronásledování, mučení nebo nelidskému nebo ponižujícímu zacházení nebo trestům a k hrozbě z důvodu svévolného násilí v případě mezinárodního nebo vnitřního ozbrojeného konfliktu, 2) který jeho občané nebo osoby bez státního občanství neopouštějí z důvodů uvedených v § 12 nebo § 14a, 3) který ratifikoval a dodržuje mezinárodní smlouvy o lidských právech a základních svobodách, včetně norem týkajících se účinných opravných prostředků, a 4) který umožňuje činnost právníkům osobám, které dohlížejí nad stavem dodržování lidských práv.
12. Podle § 86 odst. 4 zákona o azylu, ministerstvo vyhláškou stanoví seznam bezpečných zemí původu, bezpečných třetích zemí a evropských bezpečných třetích zemí. Seznamy zemí stanovené vyhláškou ministerstvo přezkoumá nejméně jedenkrát v kalendářním roce.
13. Podle § 2 bodu 24 vyhlášky číslo 328/2015 Sb. Česká republika považuje za bezpečnou zemi původu Ukrajinu, s výjimkou poloostrova Krym a částí Doněcké a Luhanské oblasti pod kontrolou proruských separatistů.
14. V posuzované věci podal žadatel o udělení mezinárodní ochrany žadatel pocházející ze Zakarpatské oblasti na Ukrajině (žil tam, má zde registrovaný pobyt a zděděný dům), kterou Česká republika považuje podle § 2 vyhlášky číslo 328/2015 Sb. za bezpečnou zemi původu. Žalobce ani v žalobě netvrdí nic, co by nasvědčovalo tomu, že by jeho azylový příběh byl jakkoliv spojen s poloostrovem Krym nebo částmi Doněcké či Luhanské oblasti nacházejícími se pod kontrolou proruských separatistů, tj. s oblastmi, které jsou vyjmuty z režimu bezpečných zemí původu. Charakteristickým znakem řízení o udělení mezinárodní ochrany v případě bezpečných zemí původu oproti jiným obdobným azylovým řízením je zdůraznění důkazního břemene ve vztahu k žadatelům. Jelikož se dodržování mezinárodních závazků a neporušování práv vlastních občanů u bezpečných zemí presumuje, leží hlavní odpovědnost za prokázání opaku právě na nich. To znamená, že žadatel musí prokázat, že mu hrozí větší riziko pronásledování nebo vážné újmy než

ostatním osobám v obdobném postavení. Jinak řečeno, pokud se udělení mezinárodní ochrany domáhá žadatel ze země patřící mezi tzv. bezpečné země původu, což je taky případ žalobce, je jeho úkolem přesvědčit příslušný správní orgán, že jeho mimořádný azylový příběh odůvodňuje věcné posouzení žádosti ve smyslu § 12 až § 14b zákona o azylu.

15. Žalobce ve správním řízení zmínil jediný konkrétní problém, který měl v zemi původu, a to vyhrožování ze strany ukrajinské mafie, která po něm požaduje vrátit peníze poskytnuté jeho bratrovi. Obavy z jednání soukromých osob však nejsou samy o sobě považovány za azylově relevantní ani v případě, kdy jsou žádosti o mezinárodní ochrany projednávány věcně. V takovém případě musí k samotnému pronásledování přistoupit také záměrná nečinnost státních orgánů či jejich neschopnost poskytovat žadateli ochranu před původci pronásledování (viz rozhodnutí Nejvyššího správního soudu ze dne 14. 6. 2007, č. j. 9 Azs 49/2007 - 68, ze dne 31. 10. 2008 čj. 5 Azs 50/2008 - 62 nebo aktuálně ze dne 1. 9. 2021 č. j. 1 Azs 177/2021 - 34). Tím spíše se nemůže bez dalšího jednat o důvod, který by byl sám o sobě způsobilý vyvrátit v případě žalobce domněnku o Ukrajině jako bezpečné země původu. Pokud se žalobce v souvislosti s jednáním vymahačů ani nepokusil využít dostupné prostředky právní ochrany v zemi původu (sám při výpovědi ve správním řízení uvedl, že obracet se na policii nemá smysl) nelze usuzovat na to, že by mu státní orgány odepřely poskytnutí ochrany před působením soukromých osob. Byť z podkladů shromážděných žalovaným vyplývá, že na Ukrajině jsou některé dílčí nedostatky např. v činnosti justice (nedostatečné personální obsazení), tak obecně nelze říci, že by na Ukrajině (resp. v jejích bezpečných částech) existovaly systémové nedostatky v činnosti státních orgánů a nedostatečné mechanismy, pro které by se bylo možno domnívat, že občanům nebude zajištěna ochrana ze strany státu před soukromými osobami. Krajský soud přitom neshledává žádné pochybení v postupu žalovaného, který ohledně zpráv o Ukrajině vyšel výhradně z informací zpracovaných jeho vlastním odborem OAMP. Jedná se o standardní postup, který je v rozhodovací praxi správních soudů akceptován. To samozřejmě nevylučovalo, aby žalobce přednesl a zejména předložil takové podklady, podle kterých v jeho případě nelze Ukrajinu za bezpečnou považovat, včetně toho, že právě jeho nejsou státní orgány schopny či ochotny před mafií ochránit, což neučinil. K takovému zpochybnění rozhodně nemůže sloužit jeden (navíc nedoložený) případ z roku 2015, o kterém žalobce hovořil ve správním řízení (v žalobě již tímto případem ani neargumentoval), kdy měl být požádán policií o zaplacení 20 € v souvislosti s výmazem z registru dlužníků. Nutno dodat, že ve vztahu k Ukrajině Nejvyšší správní soud setrvale judikuje, že se nejedná o zemi, v níž by příslušné orgány nebyly schopny či ochotny poskytovat účinnou ochranu před pronásledováním způsobeným nestátními subjekty (srov. např. usnesení ze dne 15. 2. 2017 č. j. 1 Azs 312/2016 - 31 nebo ze dne 2. 7. 2020 č. j. 4 Azs 76/2020 - 35). V řízení nebyla tvrzena, natož prokázána, žádná konkrétní skutečnost, která by přesvědčila krajský soud, aby se od uvedených závěrů odchýlil. Za situace, kdy se žalobce neobrátil o pomoc na státní orgány, aniž by měl k tomu relevantní důvod, považuje krajský soud námitky žalobce o praktikách ukrajinské mafie pro účely tohoto soudního přezkumu za bezpředmětné.
16. Také další žalobní námitky jsou podle závěru krajského soudu zcela nedůvodné. K obecně formulovaným námitkám o porušení § 3 a § 68 správního řádu krajský soud uvádí, že skutkový stav zjištěný žalovaným považuje za dostatečný pro posouzení žádosti žalobce

v intencích § 16 odst. 2 zákona o azylu. Odkaz žalobce na rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 28. 2. 2007 č. j. 4 Azs 146/2006 - 100 je zcela nepřipadný a pasáž rozsudku citovaná v žalobě je vytržena z kontextu, neboť celá věta, ze které žalobce v žalobě cituje pouze část, zní: „*Nejvyšší správní soud je toho názoru, že pokud ze zpráv o zemi původu žadatele o azyl vyplývá, že menšina, jejímž je žadatel příslušníkem, je terčem diskriminace a pronásledování ze strany úřadů a policie, nemůže jako důvod pro neudělení azylu obstát argument, že žadatel o azyl v zemi původu tyto orgány nepožádal o pomoc, a nevyčerpal tak veškeré právní prostředky, které mu k ochraně jeho práv poskytuje právní řád státu jeho původu*“ (důraz přidán krajským soudem). Jedná se tak o zcela jinou situaci, než v projednávané věci, ve které neexistuje žádný relevantní důvod, který by mohl vést k závěru, že žalobce patří do skupiny osob, které by byly terčem diskriminace nebo pronásledování ze strany úřadů a policie.

17. Krajský soud uzavírá, že žalobci se v řízení před správním orgánem ani před soudem nepodařilo vyvrátit domněnku, že Ukrajinu lze v jeho případě považovat za bezpečnou zemi původu, proto závěr žalovaného o zamítnutí jeho žádosti jako zjevně nedůvodné podle § 16 odst. 2 zákona o azylu ob stojí.
18. Závěrem považuje krajský soud za potřebné poukázat na to, že přestože žalobce dojíždí do České republiky za prací již někdy od roku 2003 a od roku 2015 má podle svých tvrzení problémy s ukrajinskou mafii, tak o mezinárodní ochranu v České republice požádal až 3. 7. 2021, a to bezprostředně poté, kdy byl zajištěn za účelem správního vyhoštění. Za tohoto stavu je zcela opodstatněná domněnka žalovaného, že žalobce o udělení mezinárodní ochrany požádal, aby si legalizoval svůj pobyt na území České republiky.
19. Krajský soud uzavírá, že žalobní body vyhodnotil jako nedůvodné, a protože v napadeném rozhodnutí, ani v postupu žalovaného předcházejícímu jeho vydání neshledal žádné vady s negativním vlivem na zákonnost napadeného rozhodnutí, ke kterým by měl přihlížet z úřední povinnosti, žalobu podle § 78 odst. 7 s. ř. s. zamítl.
20. O náhradě nákladů řízení rozhodl krajský soud podle § 60 odst. 1 s. ř. s.; žalobce v řízení úspěšný nebyl a žalovanému podle obsahu spisu nad rámec jeho běžné úřední činnosti v řízení žádné náklady nevznikly. Krajský soud proto žádnému z účastníků právo na náhradu nákladů řízení nepřiznal.
21. Žalobci byl usnesením krajského soudu ze dne 1. 9. 2021 ustanoven k ochraně jeho práv podle § 35 odst. 10 s. ř. s. zástupce z řad advokátů Mgr. Ladislav Bárta, jehož odměnu a hotové výdaje hradí podle uvedeného zákonného ustanovení stát. Krajský soud ve třetím výroku přiznal zástupci žalobce odměnu za zastupování žalobce v tomto řízení ve výši určené podle vyhlášky číslo 177/1996 Sb., o odměnách advokátů a náhradách advokátů za poskytování právních služeb (advokátní tarif), ve znění pozdějších předpisů (dále jen „advokátní tarif“), a to za jeden úkon právní služby (první porada s klientem včetně převzetí a přípravy zastoupení) ve výši 3 100 Kč podle § 9 odst. 4 písm. d) a § 7 bodu 5 advokátního tarifu. Dále krajský soud přiznal zástupci žalobce paušální náhradu hotových výdajů za uvedený úkon ve výši 300 Kč podle § 13 odst. 4 advokátního tarifu. Odměna a náhrada hotových výdajů v celkové výši 3 400 Kč budou zástupci žalobce vyplaceny z rozpočtových prostředků krajského soudu do 30 dnů od právní moci tohoto rozsudku.

[Zadejte text.]

22. V posledním výroku rozhodl krajský soud, že Česká republika právo na náhradu nákladů řízení nemá, protože žalobce splňuje předpoklady pro osvobození od soudních poplatků (což již bylo zohledněno při rozhodování o ustanovení zástupce) a žalovaný byl v řízení úspěšný, protože ani jednomu z nich nelze podle § 60 odst. 4 s. ř. s. uložit povinnost k náhradě nákladů řízení placených státem.

Poučení:

Proti tomuto rozsudku je **možno** podat kasační stížnost ve lhůtě dvou týdnů od jeho doručení. Kasační stížnost se podává u Nejvyššího správního soudu.

Ostrava 8. října 2021

JUDr. Martin Láníček
samosoudce